

[Početna](#) > [Budućnost](#) > [Kultura](#) >[KULTURA](#) [OBIČAJI](#) [OSOBE](#)

Dražen ZETIĆ: Važnost tradicije u zaljevu svetaca

Autor **Dražen Zetić**Objavljeno **9 ruj, 2024**

Autor: Dražen Zetić

Od pamtivijeka traju iseljavanja stanovništva, koja istodobno znače i prijenos sastavnih kulturnih komponenata (simbola, predaja, rituala). Iseljenički korijeni konstantno cirkuliraju u područjima gdje su se iseljenici iz različitih situacija dobrovoljno ili pak prinudno nastanjivali (etničkih, socijalnih, ekonomskih). U tom kontekstu možemo spomenuti staru zajednicu Crnogoraca u Peroju, koji su davne 1657. doselili iz Sandžaka i Crne Gore sa svojih 13 obitelji (77 članova) iz mjesta Crmnice, Ljubotinja i Brajića u istarsko selo Peroj. Nadasve je indikativno da i nakon 367. godina, od prvotnih doseljenika u modernoj hrvatskoj državi, postoje generacije iz te stare crnogorske zajednice (*Društvo perojskih Crnogoraca Peroj 1657.*), koji brižno njeguju sjećanje na svoje etničke korijene (osobito ženska narodna nošnja, pravoslavna vjera...).

Slijedom toga, i tradicionalno narodnosni modaliteti autohtone hrvatske etnografske jezgre s drugim stjecateljima nastoje humanim konsolidiranjem oblika višestoljetne komunitarnosti (posebice od obnove *Plemenitog tijela Bokeljske mornarice*) sačuvati Bokeljsku mornaricu u Boki kotorskoj te

[Privacy & Cookies Policy](#)

Republici Hrvatskoj, u kojoj živi više od deset tisuća bokeljskih Hrvata (dok prema zadnjem meritornom popisu stanovništva Zavoda za statistiku Crne Gore u njoj službeno obitava 6021 Hrvat).

No, Bokeljska mornarica nije isključivo pitanje kvantitativne biološke mase, statističkih popisa stanovništva (postotaka), traženja krvnih zrnaca prethodnika i nasljednika, elokventnih imena admiraliteta, trenutačne teritorijalne fokusiranosti i državne pripadnosti. Bratovština u svojoj genealogiji, odražava zreli duhovni mentalitet primorskog čovjeka, pomoraca i Gospe, savjesti i bezgranična povjerenja u čudotvorne moći nebeskog zaštitnika sv. Tripuna. Slavljenje svetkovine sv. Tripuna već punih 430. godina (otkad je Klement VIII. odredio slavlje 17. rujna 1594.), za Kotorsku biskupiju 3. veljače (prema M. Medini u djelu *Starine dubrovačke* iz 1935. moguću sljednicu napuštene Epidaurske biskupije), zauvijek ostaje osobiti starodrevni spomen zaostavštine svim potomcima koji su u prethodnim stoljećima razvijali proslavljeni svečev stijeg. Prema aktualnim znanstvenim istraživanjima i dosadašnjim spoznajama nekadašnjeg gastalda Hrvatske bratovštine Bokeljska mornarica 809. u Zagrebu Ive Škanate (2014.-2022.), smatra se da najstariji zapis ceremonije proslave (procesije) sv. Tripuna u Kotoru datira iz 1417. god. Dok prva proslava svetog Tripuna na području Republike Hrvatske biva zabilježena 1873. godine u Splitu.

Samo geslo *Fides et honor* nije tek neki puki iracionalni vjerski zaostatak, arhaična frazeologija dekadentnih kanonika, gastalda i mornara. *Fides et honor*, znači puno više od tečnih latinskih poštapalica i aforizama. Naime, upravo Mornarica kao svojstven organon duhovnog nasljeđa s istančanim izvedbenim kontekstom *in situ* dragocjenih obrednih prigoda *balanja* (lančanog plesa dvanaest figura koje alegorijski simboliziraju specifične dogodovštine života na moru), jasno predočuju i neizbrisive tragove revnosnih održavatelja višestoljetnoga historijata starosjedilačkoga hrvatskoga naroda u Boki kotorskoj (Crnoj Gori), koji su poput simboličkih obilježja na grbu Bratovštine oporučno utkali svoju katoličku vjeroispovijed, kao zaglavni kamen memorijalne institucije vjernih preteča relikvija sv. Tripuna, i invokacija maloazijskog zaštitnika pomoraca sv. Nikole. Bokeljska mornarica istinski je znak liturgijskog zaziva (hvalospjeva), služenja i poniznosti u kreposnom duhu

progonjena frigijskog sveca (čije značenje otkrivamo i u njegovu armenskom imenu (prema arhivskim saznanjima don Antona Belana iz Kotorske biskupije), Tripun ili Trüph, „*osoba plemenitog duha*“), koji i dan-danas inspirira naraštaje kerigmom živoga svjedočanstva punu 1774. godinu od pogubljenja za vrijeme vladanja cara Decija (250. godine u Niceji).

Odvajkada je Mornarica, kao dijete Kotorske biskupije i grada Kotora, požrtvovno djelovala u civilizacijsko-kulturnom krugu raznoraznih utjecaja kršćanstva Istoka i Zapada. I to bi se moglo smatrati jednom od njezinih krucijalnih sinergijskih točaka u koheziji različitih kristijaniziranih onodobnih imperijalnih poredaka i tadašnjih središta globalne političke moći. No njezin opstanak kroz nebrojene havarije periodičnih zabrana ne bi bio ostvariv bez vjerodostojna posvećenja Katoličke crkve u svim turbulentnim razdobljima jugoistočnog Jadrana. Stoga bi bilo mudro uz nove potiske vjetrova Katoličke crkve, i djelomično drugih činitelja Bokeljske mornarice, u jedra dobre volje nadići nerijetko te kolosalne kiklopske zidine i razbistriti ideološke zamagljene periskope, te preusmjeriti plovidbu nemirnim zaljevskim estuarijem, na posve drukčije intonirane dijaloške bonace međunarodnih plovnih voda.

Slavna tradicija ponosnih moreplovaca bokeljskih Hrvata, i manjinskih začetnika drugih narodnosnih skupina jugoistočnog Jadrana, prije svega je časni privilegij, (su)svjedočanstvo (su)postojanja koji nam neosporno omogućuje da zajedničkim hodom (su)oblikujemo naše vlastito sudioništvo u tisućljetnoj zahvalnosti vjeri predanih bokeljskih duša. Sama tradicija kao takva pojmljena stvarnost u vremenskim klancima Vrmca (bokeškog Sinaja) hrvatskih mornara, u prvotnom mahu, predstavlja ishodišta viševjekovne opstojnosti ranjiva hrvatskog bića velebnog mediteranskog akvatorija. Multikulturalna dijaloška poliformnost Boke kotorske nedvojbeno bi time još jednom potvrdila visoki stupanj zajedničkoga (su)života i uzajamnog uvažavanja različitosti u bitnim društvenim međuljudskim konceptualnim obrascima. Usto svakako bi još obzirnije produbila razumijevanja kao ishodišne točke koegzistencije naroda na prostorima Crne Gore, ukazujući na još neiskorištene mogućnosti ispisivanja novih stranica povijesti – unatoč negdje naizgled nepremostivim demografskim, etničkim i vjerskim specifikumima – u *Zaljevu svetaca, blaženika i mučenika*, ekumenskih obzorja Istoka i Zapada.

”

***Tekst je financiran sredstvima Agencije za elektroničke
medije iz programa poticanja novinarske izvrsnosti***

Dražen Zetić - 176 Posts - 0

Comments

Pisac, pjesnik, fotograf, snimatelj, zaljubljenik u kulturu, povijest i umjetnost.

Ova web-stranica koristi Akismet za zaštitu protiv spama. Saznajte kako se obrađuju podaci komentara.

NASLOVNICA

O STRANICI I UREDNIŠTVU

PRAVILA PRIVATNOSTI

KONTAKT

SURADNJA

© 2024 - Biram DOBRO. Sva prava pridržana